

Prof. dr hab. JÓZEF DUBISKI

Dnia 17 września 1977 zmarł w Toronto Prof. dr hab. Józef Dubiski — Senior nauki żywienia zwierząt w kraju, jeden z tych wybitnych zootechników polskich, którzy dwukrotnie budowali zręby naszej hodowli zwierząt.

Urodził się w Warszawie 18. X. 1895 r. jako jedyne dziecko Stanisława-Filipa i Romany z Przesmyckich.

Ojciec Profesora był oficerem w armii rosyjskiej, gdzie dosłużył się stopnia generała, później po powrocie do Kraju i odzyskaniu przez Polskę niepodległości — wyróżnił się jako organizator i dowódca Dywizji Wielkopolskiej.

J. Dubiski od 1909 r. uczęszczał do Warszawskiej Szkoły Realnej, którą ukończył w 1914, uzyskując świadectwo dojrzałości. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Agronomicznym Politechniki Dońskiej w Nowoczerkasku. Studia te zostały przerwane w 1918 r. na skutek zamknięcia Politechniki w związku z działaniami wojennymi. W lecie 1919 r. powrócił do kraju i jesienią tego roku zapisał się na III rok Wydziału Rolniczego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w

Warszawie, rozpoczynając równocześnie pracę jako młodszy asystent w Zakładzie Hodowli i Żywienia Zwierząt Domowych, gdy po śmierci Ojca znalazł się w bardzo trudnej sytuacji materialnej. W 1920 r. znów przerwał studia (na kilka miesięcy), odbywając służbę wojskową. W rok później, po złożeniu egzaminu dyplomowego według 3-letniego programu studiów, został mianowany starszym asystentem w tym samym Zakładzie i pod kierunkiem Prof. dr J. Rostafińskiego pracował do września 1927 r. W 1924 r. przedłożył pracę dyplomową pt.: „Skład i wartość odżywcza mleka zgęszczonego” i złożył egzamin według 4-letniego planu studiów. W 1927 r. ożenił się z Zofią-Heleną Maltze; ze związku tego w 1929 r. urodził się syn Stanisław.

Od 1 października 1927 objął stanowisko starszego asystenta w Katedrze Hodowli Zwierząt Użytkowych kierowanej przez Prof. K. Rózyckiego na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej w Dublanach i pozostawał tam do końca 1929 r. W listopadzie tegoż roku przedłożył pracę pt.: „O wpływie hormonów tarczycy i jąder na średnicę włókien mięsnych u szczurów”, „... przyjętą przez Radę Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej na podstawie opinii Prof. Dra Karola Malsburga i Prof. Dra Benedykta Fulińskiego..”, złożył egzamin i uzyskał tytuł doktora nauk technicznych. W tym samym czasie otrzymał z Ministerstwa jako kandydat na pracownika naukowego, stypendium na staż naukowy w Niemczech. Od 15.XII 1929 r. do końca września 1930 pracował w znanym wówczas szeroko w Europie Instytucie Fizjologii Zwierząt b. Wyższej Szkoły Rolniczej w Berlinie pod kierownictwem Prof. dr E. Mangolda. W czasie tego stażu zwiedził też zakłady hodowli i żywienia zwierząt w Halle, Hanowerze, Lipsku i Getyndze.

Po powrocie z Niemiec, na skutek braku wolnych etatów oraz zarządzeń oszczędnościowych w związku z kryzysem dopiero od 15. II. 1931 r. przyjął zaproponowane mu stanowisko wykładowcy hodowli i żywienia zwierząt w Państwowej Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie, gdzie pozostawał do dnia wybuchu wojny. Nie mając technicznych ani finansowych możliwości kontynuowania eksperymentalnej pracy badawczej wykonał i ogłosił w tym czasie 4 prace, oparte bądź na materiale biometrycznym, bądź też statystycznym. Poza tym w czasopiśmie rolniczych opublikował sto kilkadziesiąt artykułów z dziedziny hodowli i żywienia zwierząt.

Z chwilą wybuchu wojny opuścił Cieszyn, udając się z częścią personelu na wschód. Z końcem września 1939 r. dotarł do Białokrynicy (koło Krzemieńca) i tam został zatrudniony w charakterze nauczyciela przedmiotów hodowlanych. Na tym stanowisku pozostawał do końca kwietnia 1940 r., po czym przyjechał do Tarnowa i zgłosił w Krakowskiej Izbie Rolniczej chęć objęcia pracy. W lipcu 1940 został skierowany

do Nowego Targu na stanowisko agronoma powiatowego, pozostając na nim do czasu wyzwolenia miasta (styczeń 1945). W tym okresie pracy uruchomił na nowo Kółka Rolnicze oraz Okręgowe Towarzystwo Rolnicze w Nowym Targu, prowadząc jego agendy w charakterze kierownika biura O.T.R. W 1943/44 r. wykładał na kursach, zorganizowanych przez Krakowską Izbę Rolniczą w majątku Raba Wyżna dla instruktorów gminnych.

Po wyzwoleniu przez krótki okres czasu, 1. IV.—30. IX. 1945, pracuje jako zastępca profesora w SGGW, a następnie w Uczelni Cieszyńskiej zostaje Dziekanem Wydziału Rolniczego i obejmuje wykłady z hodowli i żywienia zwierząt. W roku 1948 habilituje się na Wydziale Rolnictwa we Wrocławiu na podstawie pracy pt.: „Badania nad udziałem zawartych w karmie enzymów diastatycznych w procesie trawienia w organizmie zwierzęcym”.

Choć otrzymuje następnie szereg propozycji pracy, to jednak pozostaje wierny Cieszynowi, a później Olsztynowi — po tym gdy z połączenia Wyższych Szkół Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszyńsku i Łodzi powstała Uczelnia Olsztyńska. Od początku jej istnienia tj. od 1950 r. jako profesor nadzwyczajny jest Kierownikiem Katedry Żywienia Zwierząt, która szybko zorganizowana rozwija ożywioną działalność naukową i dydaktyczną. W roku 1961 otrzymuje tytuł naukowy profesora zwyczajnego, a w 1962 r. ze względu na stan zdrowia przechodzi w stan spoczynku. Dalej jednak jest czynny zwłaszcza w redakcji Zeszytów Naukowych WSR oraz jako recenzent rozpraw doktorskich, habilitacyjnych i innych prac naukowych. Nieoceniona była w tej działalności wielka erudycja, systematyczność i dokładność Profesora. Można to zresztą stwierdzić w Jego publikacjach na które składa się 26 prac badawczych (w tym 2 w języku niemieckim wspólnie z Prof. E. Mangoldem), 7 opracowań o charakterze dydaktycznym, 10 pozycji książkowych i ponad 290 artykułów w różnych czasopismach zawodowych.

Profesor dr J. Dubiski pełnił funkcję Prorektora WSR w Olsztynie, aktywnie uczestniczył w pracach Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego i Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN, zarówno PTZ i KNZ nadały Mu godność członka honorowego. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. M. Kopernika i Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, działał w szeregu rad naukowych, komitetów i komisji. Na posiedzeniach mówił mało, spokojnie, bardzo rzeczowo, jasno i pięknym językiem. Jego bardzo cenne wystąpienia były słuchane z wielką uwagą przez każde audytorium. Wiedzę i zainteresowania miał bardzo szerokie. Wywarł duży wpływ na rozwój nauk zootechnicznych, zwłaszcza zaś na naukę żywienia zwierząt w naszym Kraju. Nie tracąc kontaktów z praktyką był jednym z twórców jej nowoczesnego kształtu; Jego wpływ na

rozwój tej dyscypliny oparty na wielkiej, rzetelnej wiedzy i nie mniejszej skromności nie ograniczał się tylko do publikacji w których zawsze podziwialiśmy jasność celu, metodyczną precyzję i ścisłość wnioskowania. Działalność dydaktyczna i wychowawcza Profesora w Warszawie, Dublinach, Cieszynie i Olsztynie nieraz stawiane były i są jako przykład w naszym gronie. Pozostawił wielu wychowanków, którzy z wielkim szacunkiem wspominają Jego Osobowość i te wartości jakimi się wyróżniał; Jego wieloletni trud profesorski owocuje w pracy i osiągnięciach tych wychowanków. Pozostawił bogaty dorobek w swych publikacjach, które służyć będą długo liczny pracownikom nauki i praktyki zootechnicznej.

Za swe osiągnięcia w pracy był odznaczony medalem 10-lecia Polski Ludowej, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i innymi odznaczeniami.

Był wybitnym Profesorem, wielkim autorytetem, prawym Człowiekiem i takim pozostanie w naszej pamięci.

Gdy osamotniony — po śmierci swej Małżonki Dr Zofii Dubiskiej — zdecydował się w 1975 r. wyjechać do Syna do Kanady prosił, aby Jego prochy wróciły do Ziemi Ojczystej. Zgodnie z tym życzeniem zostały złożone na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Franciszek Witczak